

FELELŐSÉG ÉRZET ÉS NŐSÜLÉS

Eljövendő Szabályzatszerkesztő Bizottság tagjainak javaslat.

A polgári életben és a magyar törvények értelmében minden 24-ik életévét betöltött épelméjű férfi nagykorúnak számít, ami azt jelenti, hogy azontul bármilyen törvénybe ütköző cselekményt követ el, cselekményéért saját személyében felelős. A szülőket tehát már akkor sem anyagi, sem erkölcsi felelőség nem terheli, a 24-ik évét betöltött nagykorú gyermekük cselekedetükért.

Őrparancsnokot alárendeltjeinek dolgaiért felelőség terhelté és a felelőség alul még akkor sem mentesült, ha valamelyik alárendeltje az őrtől távol, pl. szabadsága, vagy eltávozása ideje alatt követett el valamit, rendellenességet. De ugyanígy felelőség terhelté az őrparancsnokot akkor, ha az távollétében pl. szabadsága ideje alatt történt valami esemény az őrsön.

Nálunk e tekintetben is túlzott volt az önállóság feletti gyámkodás. Ha magyar Btk. rendelkezéseit vesszük alapul és irányadóul, ugy nehezebb az lenne, hogy a véglegesítéstől számítva minden csendőr saját személyében feleljen az általa elkövetett dolgokról. A Jövő csendőr tiszthelyettes-i kar tagjainak olyan jellemmel kell bírniok, hogy bár mit tesznek vagy elkövettek, azokért őszintén felelnek, illetve vállalni merik cselekedetükért a felelőséget. Mások cselekedeteikért tehát a jövőben, ne keljen olyanoknak is bünhődni, akiknek annak elkövetésében nem volt része. Sőt sok esetben arról tudomásuk sem volt.

Csak egy élő példát szeretnék felhozni erre, ami saját személyemmel történt, mint kinevezett őrparancsnokkal. 1939-es évben a kerületi parancsnok meglepő szemlére érkezett reggel fél 7 órakor az őrsre. 8 órakor megkezdődött a napi rendszeres foglalkozás. A szemlét du. befejezte, kihalgatás is megtörtént, majd az ~~örk~~ot, jó magamat behívott az őrsirodába, s ott egy órán át vigyázzállásban, végig kellett hallgatnom, amint durva és trágár szavak kíséretében kioktatott, egy jó megjelenésű csendőrömmel, hogyan kellett volna megtanítani, hogy a nő személyek ne bukjanak utána. Mert hát a vasutállomásfőnök leánya és a fiatal jegyző felesége sem csuktak be szemüket, amikor találkoztak a csendőrömmel, sőt a postás kisaszony pedig azt követelte, hogy csak ő járjon el a postáért. Közben a kerületi parancsnok ur többször is hangoztatta, hogy "majd megmutatja, hogy nem leszek alhadnagy". Amikor már az idegeim annyira felkorbácsolódtak, hogy nem tudtam magamon uralkodni, jelentettem, hogy "én nem óhajtok alhadnagy lenni". Mire fe-

gyelmetlen jelentésemért 10 napá szobafogságra megbüntettet. Elnemtelekor az órs legénységével kezét fogott, az órsparancsnokot ettől a megtiszteltetéstől mellőzte. Tenát lealacsonyítólag és lenézőleg viselkedett.

Megjegyzés: Kerületi parancsnok ur vezérőrnagyi előléptetés előtt állt. a rossz szokása az volt, hogy amelyik órsőn megfordult, azt az órsparancsnokot bezarta. Tőlem a tatai órsra ment. Este érkezett meg, így a napos a tisztai ágyneműt elkészítve stb. amit a kerületi parancsnok leszórt a padlóra, azzal, hogy itt nem alszik, fogta a táskáját és a laktanyát elhagyva kiment a városba. A tatai órsparancsnok F.J. főőr. ezt telefonon jelentette a Felügyelőségnek, s majd egy óra múlva megérkezett a távmondattal a kerületi parancsnok részére, hogy hagyja abba a szemlét, s vonuljon be székelyére. Eredmény: a kerületi parancsnok, nem lett tábornok, én pedig nem lettem alhadnagy.

NŐSÜLÉS: A tiszthelyettesi állomány csoport részére, a multban fennállott nőszülési szabály világviszonylatban is a lehető legrosszabb volt. Súlyos és erkölcsi romboló hibája volt e szabálynak, a kornatárnak 30-ik évében való megnatarozása, mely csak a kérvény beadásának ideje volt, de ezt még követte a nőszülési engedély megadásáig eltöltött várakozási idő, mely sok esetben 5-7 évet vett igénybe. Ilyanformán a kérvényező legjobb esetben 36, de sokszor 38, 40-42 éves korában nőszülhetett meg./Kerületenként a legénységnek csak 20 % lehetett nő./

Mi volt ezután ennek hátrányos következménye? Sajnos sok esetben a házasságon kívüli gyermek, mely esetben kimondták az ara erkölcstelen-ségét, s az engedélyt vissza vonták. A csendőr részéről jött a hátrányos minősítés, az ópk.iskolába való bejutás lehetetlené tétele, a kedv nélküli munka, ezt követte a fenytés, s végül jött az eltávolítás és mindez egy rossz rendelet következménye volt. Sok esetben a lelken át tették tönkre a szép viruló magyar értékes életet. Mennyi sok meg nem született gyermek hátránya volt ez a magyar nemzetnek. Amikor a természetes szaporodást, egy egészséges magyar rétegnél, rendelettel megakadályozták. Még kimondani is sok, hogy 6-7-8 évet kellett várni eljegyzéstől a házasság megkötéséig. Sok esetben rosszabb volt ez mint a fegynáz büntetés.

Másik esetben pedig, amikor a csendőr nagy nehezen 38-40 éves korában megnősült, az a hátrányos helyzet állt elő, hogy a gyermekek akkor voltak növésben és iskola kötelesek, amikor a családapá megrokkant, nyugdíjba ment s így a család kevés nyugdíjjal sok esetben nagy nyomorba és nélkülözésekben élt.

Határozottan állítom, hogy a csendőr legénységi "Igen rossz" nősülési szabályzata, forrása volt sok olyan rossznak, amely alá ásta a csendőr-legénység Thtts.-i kar és csorbította a testületünk tekintélyét is. Pl. házasságon kívül született gyermekek, 4-5 éves eljegyzések felbontása, nosulás miatt a testületből való kiválás, sok esetben fenytéskezelt eltávolítás útján, különböző nemibetegségek stb.

Az itt említett súlyos hibákat figyelembe véve, a nősülési szabályon változtatva a korhatárt 30-ik évről le kell szállítani, vagy is a korhatárideje legfeljebb 24-ik élet év legyen. A várakozási idő a kivizsgálással együtt 6 hónapnál hosszabb nem lehet, illetve ne legyen több. A nősülésnél eddig fennállott százalék arányt el kell vetni és a nősülést mint az egyén legszántebb jogát kell tisztelni.

Jegenyés Pál

volt m.kir.csendőr főtörzsőrmester

Jegenyés Pál